

говору. При повному погашенні основної суми бюджетної позики та плати за її використання у строк, встановлений кредитним договором, у тому числі достроково, позичальнику повертається подвійне складське свідоцтво, а зерно звільняється з-під режиму застави, інакше: предмет застави (зерно) переходить у власність держави та зараховується до складу державного інтервенційного фонду; зобов'язання між сторонами договору вважаються повністю виконаними; кредитор набуває прав вигодонабувача за договором страхування такого колишнього об'єкта застави.

Отже, за допомогою механізму заставних закупівель зерна держава здійснює підтримку вітчизняних сільськогосподарських товаровиробників, які потребують отримання оборотних коштів, вирішує питання надлишкової пропозиції зернових культур на аграрному ринку, що позитивно впливає на рівень цін на сільськогосподарську продукцію і є взаємовигідним як державі так і аграріям.

Література

1. Сафонов І. Державна заставна закупівля зерна – важливий захід підтримки аграрних товаровиробників / І. Сафонов // Право України. – 2006. – № 5. – С. 77–81; Сафонов І.П. Правова регламентація державної підтримки аграрних товаровиробників: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.06 / І.П. Сафонов; Нац. юрид. акад. України ім. Я.Мудрого. – Х., 2007. – 20 с.

2. Шпичак О. О. Оподаткування експорту-імпорту продукції рослинництва: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.04.01 / О. О. Шпичак; Нац. наук. центр «Ін-т аграр. Економіки» УААН. – К., 2004. – 21 с.

3. Про державну підтримку сільського господарства України: Закон України від 24.06.2004 р. № 1877-IV із змінами // Голос України від 07.09.2004 р. – № 165

4. Про зерно та ринок зерна в Україні: Закон України від 04.07.2002 р. № 37-IV із змінами // Урядовий кур'єр від 31.07.2002 р. – № 138

УДК 342/477/091/:351.74/043.2 (043.2)

Тимченко А. П., к.ю.н., доцент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ОХОРОНА ТИЛУ ДІЮЧОЇ АРМІЇ В НАДЗВИЧАЙНИХ УМОВАХ ВІЙНИ – ОДНЕ ІЗ ЗАВДАНЬ ПРАЦІВНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ МІЛІЦІЇ

Велика Вітчизняна війна піддала жорстким випробуванням не лише окремих людей, а і весь державний організм в цілому. Державний апарат перебудовував свою роботу до діяльності в надзвичайних умовах і перетворився у важливу складову частину військового організму країни. Вносились зміни в систему державних органів. Перебудовували свою роботу до діяльності в надзвичайних умовах і працівники української міліції. Суть цієї пе-

ребудови полягала в тому, щоб всю діяльність органів і підрозділів максимально підпорядкувати інтересам фронту і зміцненню тилу діючої армії, підготувати особовий склад до участі в бойових діях проти ворога.

Без чіткої злагодженої роботи тилу, без наведення суворого порядку не можна було чекати успіхів від військ, які вели боротьбу з загарбниками.

Тил збройних сил це якби перший ешелон народного господарства, переданий в розпорядження воєнного командування з метою забезпечення повсякденного життя і бойової діяльності армії і флоту. Він виконує роль сполучної ланки між народним господарством і збройними силами, через те значення тилу є винятково великим [1, с. 49].

З метою підвищення оперативності в роботі органів тилу, покращення централізації планування і організації всестороннього тилового забезпечення збройних сил, постановою ДКО від 28 липня і наказом Наркома оборони СРСР від 1 серпня 1941 р. були створені Головне управління тилу Червоної Армії [1, с. 53]. Рішенням Радянського уряду були засновані також посади фронткових і армійських начальників охорони військових тилів. Вони зобов'язані були наводити порядок у військових тилах, розвантажувати основні дороги від біженців, розшукувати і затримувати дезертирів, регулювати здійснення евакуації, забезпечувати безперервну роботу підприємств, проводити операції по ліквідації диверсантів. Начальнику охорони військового тилу були підпорядковані винищувальні батальйони, війська НКВС і міліція, які знаходились в його районі [2, с. 144–145].

У відповідності з вимогами директиви РНК СРСР і ЦК ВКП(б) від 29 червня 1941 р. і постанови РНК СРСР від 24 червня 1941 р. «Про охорону підприємств і установ і створенні винищувальних батальйонів?»; наказу НКВС СРСР від 25 червня 1941 р. [3], органи міліції скрізь посилили охорону підприємств, установ, мостів, електростанцій, складів, вузлів зв'язку, залізничних вузлів, магазинів та інших важливих об'єктів народного господарства і оборонного значення.

В м. Кіровограді, наприклад, працівники міліції з першого дня війни забезпечили охорону аеродрому, радіостанції, гідроелектростанції, нафтоскладів, пошти, телеграфу. Були виставлені пости на залізничному мосту, на вокзалі. Працівники міліції регулювали вуличний рух, охороняли підступи до об'єктів оборонного значення [4].

У перші місяці війни активізували підривну роботу, особливо на підприємствах оборонної промисловості, антирадянськи налаштовані особи, а також заслані в наш тил диверсанти. Однак завдяки пильності співробітників державної безпеки, працівників міліції, громадян удавалось своєчасно присікати злочинні дії ворожих елементів. Зокрема, працівники Харківської школи міліції 5

жовтня 1941 р. на Конторському мосту в Харкові затримали 3-х диверсантів, які розлили бензин на мосту, підпалили його і намагались зникнути [5].

Для ведення шпигунсько-диверсійної роботи гітлерівська розвідка вербувала кадри з числа військовополонених. Їх навчали і засилали в наш тил. Але працівники міліції, громадяни пильно слідкували за діями ворогів. В кінці липня 1941 р. працівники міліції на території Одеської області затримали А. Г. Пану, яка в травні 1941 р. була завербована румунською розвідкою. Працюючи прачкою в одному з полків Червоної Армії, вона збирала відомості про озброєння, про розміщення частин Червоної Армії, про плани військових і доповідала про це [6].

Як на початку війни, так і пізніше німці закидали на нашу територію парашутно-десантні групи і загони. Виявляли і знищували ворогів не лише органи державної безпеки, працівники міліції, бійці винищувальних батальйонів, а і робітники, колгоспники, представники інтелігенції, діти. З цією метою повсюди в містах і населених пунктах було організовано постійне спостереження за повітряним простором. Так, 1 липня 1941 р. працівники міліції на станції Ясиновата Південно-Донецької залізної дороги був затриманий парашутист Рагулін, скинутий з німецького літака [7].

Працівники міліції затримували не лише парашутистів, окремих пілотів, а і цілі екіпажі збитих ворожих літаків.

Виконуючи наказ начальника військ НКВС по охороні тилу Південно-Західного фронту від 3 липня 1941 р., працівники міліції разом з частинами і підрозділами військ НКВС, винищувальними батальйонами багато зробили по організації охорони залізничних споруд, забезпеченню нормальної роботи залізничних станцій і вузлів. На всіх охоронюваних об'єктах виставлялись заслони з працівників міліції, які регулювали напрямок руху військових частин, що відступали, біженців, відставших військовослужбовців.

Виконуючи вимоги указу ПВР СРСР від 6 липня 1941 р. Про відповідальність за розповсюдження у військовий час неправдивих слухів, які породжують тривогу серед населення [8, с.82–83], працівники міліції вели рішучу боротьбу з розповсюджувачами різного роду провокаційних слухів. 10 липня 1941р., наприклад, працівники міліції в селі Вигурівщина Броварського району Київської області затримали антирадянську групу осіб, які виступили перед призовниками в ряди Червоної Армії і громадянами з антирадянською агітацією і закликали повстати проти радянської влади [8, с.82–83].

Бачимо, що тил Червоної Армії охоронявся надійно і велика заслуга в цьому належить органам державної безпеки і військовій контррозвідці, а також службам охорони тилу, куди входила, нарівні з військами НКВС, винищувальними батальйонами, і міліція.

Література

1. Голушко И. М. Тыл Вооруженных Сил СССР в годы Великой Отечественной войны. В кн. Советский тыл в Великой Отечественной войне / Под ред. Поспелова П. Н. – Кн. 1. – М.: Мысль, 1974.
2. Из истории милиции Советской Украины. – К., 1965. – 399 с.
3. Архив МВД УССР, ф. 45, оп. 1, Сб.90.
4. Архив МВД УССР, ф. 3, оп.2, ед. хр.3, д. 19, л.136; Там же, ф. 46, оп.1, Сб.50.
5. Архив МВД УССР, ф. 3, оп.2, ед. хр.5, д. 27, л. 271.
6. Архив МВД УССР, ф. 3, оп.2, ед. хр.1, д.9, л. 145–146.
7. Архив МВД УССР, ф. 45, оп. 1, Сб.96.
8. Внутренние войска в Великой Отечественной войне 1941–1945гг. Документы и материалы. – М.: Юрид. Лит-ра, 1975. – 561 с.

340.15(043.2)

Тюріна О. В., к.ю.н., доцент,
Національна академія внутрішніх справ, м. Київ, Україна

ПРАВОСВІДОМІСТЬ ТА ПРАВОВА СИСТЕМА: ОКРЕМІ АСПЕКТИ СПІВВІДНОШЕННЯ

Порівняльне правознавство пізнає право через відповідні юридичні конструкції, їх співставлення між собою, і тим самим дає можливість вивести певні причинно-наслідкові зв'язки як між правовими явищами, так і між правовими та іншими соціальним явищами, їх співвідношення та взаємодію. Порівняльно-правові дослідження різних правових систем показують, що в рамках кожної з них сформований відповідний рівень правової свідомості її суб'єктів. Тому аналіз проблеми співвідношення правосвідомості з природою правової системи пов'язаний як з уявленням про право як соціальне явище, так й з особливостями функціонування правових систем, що сприятиме поглибленню порівняльно-правових досліджень, зокрема в аспекті дослідження юридичної карти світу.

Значну увагу дослідженню правосвідомості приділяли відомі теоретики права Л. Петражицький, М. Рейснер, І. Фарбер, О. Лукашова, Е. Назаренко та інші. Дослідженню феномену правової системи присвячено чимало робіт вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема М.Й. Байтіна, Х. Бехруза, О.В. Зайчука, В.В. Лазарєва, Л.А. Луць, А.В. Малько, М.М. Марченко, Ю.М. Оборотова, Н.М. Оніщенко, П.М. Рабіновича, О.Ф. Скакун, В.М. Сінюкова, О.Д. Тихомирова, Ю.О. Тихомирова, Р.О. Халфіна, Є.О. Харитоновна та ін.

Нарівні з цим, є наукова та методологічна можливість саме в рамках порівняльного правознавства на основі теоретичного узагальнення концептуаль-